

URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE
Sektor za komunikacijske projekte
Matjaž Kek, vodja

gp.ukom@gov.si

Številka: 092-89/2011-4

Datum: 14.4.2011

Zadeva: Predlagam.vladi, predlog 1514: Predlagam, da izstopimo iz zveze NATO – predlog odgovora

Zveza: dopis UKOM št. 092-79/2011/1, z dne 29. 3. 2011

Na zaprosilo Urada Vlade RS za komuniciranje smo preučili predlog za izstop iz Nata, posredovan prek spletnega orodja *predlagam.vladi.si*.

Skladno z danimi usmeritvami smo v sodelovanju z Direktoratom za obrambno politiko pripravili naslednji odgovor:

I. Kratka analiza veljavne ureditve področja

Republika Slovenija je postala članica Nata s pristopom k Severnoatlantski pogodbi, in sicer z dnem, ko je pri vladi ZDA kot depozitarju pogodbe deponirala listino o pristopu. Zakon o ratifikaciji Severnoatlantske pogodbe je bil sprejet 24. 2. 2004 (Uradni list RS – MP, št. 5/04), listina o pristopu pa je bila deponirana 29. 3. 2004.

S pristopom k Severnoatlantski pogodbi je Republika Slovenija izrazila svojo privolitev, da jo pogodba veže. Skladno s 54. členom Dunajske konvencije o pogodbenem pravu lahko prenehanje mednarodne pogodbe ali odstop posamezne članice od pogodbe nastane vselej s privolitvijo vseh članic po posvetovanju z drugimi državami pogodbenicami ali z odstopom od pogodbe skladno z njenimi določbami. Če posamezna država odpove večstransko pogodbo ali od nje odstopi (70. člen Dunajske konvencije o pogodbenem pravu), je v odnosu med njo in katero koli drugo članico oproščena obveznosti nadaljevati z izvrševanjem pogodbe, in sicer od dneva, ko začne učinkovati odpoved ali odstop.

Možnost odpovedi je predvidena v 13. členu Severnoatlantske pogodbe, skladno s katerim lahko po dvajsetih letih veljavnosti te pogodbe katera koli pogodbenica preneha biti pogodbenica eno leto po tem, ko je obvestilo o odpovedi poslala vladi ZDA kot depozitarju pogodbe, ki o tem obvesti druge pogodbenice.

II. Analiza samega predloga ter razlogi za njegovo primernost/neprimernost za nadaljnjo obravnavo

Predlog za izstop Republike Slovenije iz Nata predstavlja legitimno razmišljanje v okviru demokratične družbe. Vendar pa menimo, da izstop iz Nata ne predstavlja rešitev za zmanjšanje ogrožanja ozemlja in prebivalcev Republike Slovenije ter zmanjšanje obrambnih izdatkov. Ravno obratno. Zunaj Zavezništva sami podobnega nivoja varnosti ne bi zmogli doseči kljub precej večjim obrambnim izdatkom.

Čeprav je s pravnega vidika izstop iz Nata načeloma možen skladno z zgornjimi pojasnili, predlog ocenjujemo kot neprimeren za nadaljnjo obravnavo iz razlogov, ki so navedeni v nadaljevanju.

Izpostavili bi tri elemente, ki so temelj našega vstopa in aktivnega članstva v Zavezništvu:

1. Referendumska odločitev in podpora celotnega političnega spektra

Po osamosvojitvi Republike Slovenije je postalo članstvo v Natu, poleg članstva v Evropski uniji (EU), osrednja zunanje politična prioriteta vseh vladajočih koalicij. Novembra 2002 je bila Republika Slovenija na vrhu Nata v Pragi povabljena, da začne pristopne pogovore za članstvo.

23. marca 2003 je na referendumu o vstopu Republike Slovenije v Nato več kot 66 % volivcev podprlo naše članstvo v Natu. K visoki podpori je prispevala tudi izrazita podpora članstvu s strani vseh političnih strank in političnih predstavnikov, vključno s predsednikom republike. Navedeno kaže na visoko stopnjo soglasja in podpore vstopu Republike Slovenije v Nato.

Soglasje o članstvu v Natu ostaja visoko, saj se nobena izmed parlamentarnih strank ne zavzema za izstop iz Nata. Konsenz o načinu zagotavljanja nacionalne varnosti se kaže tudi v Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti (Uradni list RS, št. 27/10), ki je bila v Državnem zboru marca 2010 sprejeta s 67 glasovi od 70 prisotnih poslancev in v kateri predstavlja kolektivna obramba v okviru Nata enega ključnih elementov zagotavljanja nacionalne varnosti, stabilnosti in obrambe.

2. Zagotavljanje višjega nivoja varnosti Republike Slovenije znotraj Zavezništva

Članstvo v Natu Republiki Sloveniji zagotavlja varnostne garancije, ki nam kljub majhni verjetnosti konvencionalnega napada na Republiko Slovenijo omogočajo opustitev koncepta samozadostnosti pri zagotavljanju nacionalne obrambe. Od sprejema v Nato Republika Slovenija tako zmanjšuje obseg Slovenske vojske, obenem pa izboljšuje njeno usposobljenost in opremljenost.

Republika Slovenija je v Zavezništvu aktivno vključena v oblikovanje in izvajanje politik Nata. Čeprav je splošni vpliv Republike Slovenije v mednarodnem varnostnem okolju povezan z gospodarsko in vojaško močjo države, pa nam članstvo v Natu daje vzvod, s katerim lahko na za nas še posebno pomembnih področjih učinkoviteje predstavimo in uveljavimo svoje varnostne interese.

Članice Zavezništva suvereno sprejemajo odločitve o svoji varnostni politiki. Nato ne zahteva nakupa določenega orožja in pošiljanja vojakov v mednarodne operacije in

misije. Kakor vse druge članice Nata Republika Slovenija sama sprejema odločitve o nakupu oborožitve na podlagi proračuna, ki ga sprejme Državni zbor in sama ponuja sile za sodelovanje v mednarodnih operacijah in misijah na nabornih konferencah Nata, ko sprejme ustrezno politično odločitev na podlagi lastnih interesov.

Skladno s Strategijo sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah (4. do 7. odstavek) sodeluje Republika Slovenija v mednarodnih operacijah in misijah kot kredibilna in odgovorna članica mednarodne skupnosti in ne zaradi članstva v Natu. Kot država, ki trenutno ni vojaško ogrožena, ima Republika Slovenija moralno dolžnost, da v okviru svojih moči v sodelovanju z zaveznicami in partnerji aktivno prispeva pri zagotavljanju varnosti v delih sveta, ki nimajo tako stabilnega varnostnega okolja kot Republika Slovenija. In to velja še toliko bolj za Afganistan kot za Kosovo. Poleg vojaške komponente, Republika Slovenija sodeluje v mednarodnih operacijah in misijah tudi s civilnimi projekti. Da članstvo v Natu ni neposredno povezano z udeležbo v mednarodnih operacijah in misijah, kažejo tudi primeri Finske, Švedske ter več drugih nečlanic Nata, ki imajo v Afganistanu po nekajkrat več pripadnikov svojih vojska, kot Republika Slovenija. Švedska je prav tako sprejela odločitev, da bo z bojnimi letali sodelovala pri nadzoru območja prepovedi poletom v Libiji.

3. Finančno breme zagotavljanja varnosti

Ministrstvo za obrambo nikakor ni imuno na vplive finančne in gospodarske krize. V letu 2009 so se v okviru dveh rebalansov finančna sredstva Ministrstva za obrambo že znižala za 13 % (skupaj za skoraj 80 mio evrov na 552 mio evrov ali 1,57 % BDP). Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025 predvideva, da se bo obseg finančnih virov Ministrstva za obrambo do leta 2015 nominalno povečeval zgolj minimalno (kot odstotek BDP pa naj bi se obrambni izdatki zniževali na raven približno 1,2 % BDP do leta 2016). Do leta 2025 je planiran obseg Slovenske vojske do 10.000 pripadnikov (8.000 stalne sestave in 2.000 pogodbene rezerve), kar pomeni zmanjšanje od do sedaj načrtovanih 14.000 pripadnikov.

Članstvo v Natu ne prinaša le finančnih obveznosti, pač pa je potrebno na denar, ki ga Republika Slovenija plačuje za delovanje Nata, gledati kot na dvosmerno ulico, podobno kot na denar namenjen EU. Iz Natovih proračunov se financirajo zmogljivosti, ki jih uporablja tudi Republika Slovenija ter rekonstrukcije letališke steze v Cerkljah pri Krki.

Članstvo v Natu Republiki Sloveniji omogoča zagotovitev varovanja zračnega prostora s prestreznimi letali, ki jih nudi članica Nata v okviru zavezniških mehanizmov. Gre za izredno dragoceno zavezniško pomoč, saj bi bili drugi načini varovanja slovenskega zračnega prostora politično in finančno težko uresničljivi.

Zaključek

V sodobnem, kompleksnem in nepredvidljivem varnostnem okolju, v katerem prevladujejo asimetrične grožnje in so finančni viri za razvoj potrebnih vojaških zmogljivosti bolj omejeni, si nobena država ne more zagotavljati svoje varnosti in obrambe sama, zato je nujno potrebno povezovanje in partnersko sodelovanje. Za uživanje pravic in ugodnosti, ki izhajajo iz članstva, mora Republika Slovenija prevzeti tudi odgovornosti in prispevati v Zavezništvu po načelu sorazmerne in pravične delitve bremena ter zavezniške solidarnosti.

Predlog izstopa Republike Slovenije iz Nata in preusmerjanje večine za obrambo namenjenih finančnih sredstev v socialo in gospodarstvo, z vidika sodobnih varnostnih groženj, ocenjujemo kot neodgovorno, neustrezno in ne dovolj premišljeno iniciativo. Nacionalna varnost, ki jo Republika Slovenija zagotavlja tudi s članstvom v Natu, predstavlja okvir, ki omogoča temeljne pogoje za socialni in gospodarski razvoj družbe.

Članstvo v Natu Republiki Sloveniji omogoča zagotavljanje varnosti pod ugodnejšimi pogoji, kakor če bi si varnost zagotavljala sama.

S spoštovanjem,

mag. Miloš Bizjak
sekretar
vodja kabineta

Poslano:

- naslovu

V vednost:

- DOP

- PS